

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Forbud mod salg af pornografiske hæfter o. lign. fra automater m.v.).

[Af Poul H. Møller (KrF) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 180. Fremsat 20/3 80).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Henning Rasmussen)

Det lovforslag fra kristeligt folkeparti, som skal behandles her i dag, knytter sig til forbuddet i straffelovens § 234 mod salg af pornografiske billeder eller genstande til unge under 16 år. Lovforslaget betyder, at det ved en tilføjelse af et stk. 2 til § 234 gøres strafbart at sælge pornografi fra automater, via postordre eller på anden måde, hvorved aldersgrænsen på de 16 år ikke kan kontrolleres.

Jeg skal ikke gå i detaljer med forslagets udformning, men komme med nogle korte generelle bemærkninger.

Jeg skal ikke nægte, at forslaget fremtræder med et vist præg af umiddelbar logik og konsekvens. Har man en aldersgrænse, kan man ræsonnere, skal dens overholdelse kunne kontrolleres, og salgsformer, som kun giver begrænsede muligheder for en sådan kontrol, må derfor forbydes. De fleste vil jo nok være enige med mig i, at slet så enkel og ligetil er sagen nu ikke.

§ 234 blev gennemført i 1969, samtidig med at man i øvrigt afkriminaliserede udbredelse af pornografiske billeder og genstande.

Bestemmelsen har således karakter af en særlig beskyttelse for børn og unge. Hvor langt man vil gå for at sikre denne beskyttelsesregels fuldstændige efterlevelse, er et vurderingspræget spørgsmål, som ikke uden videre kan afgøres ved almindelige, rene konsekvensbetragtninger. Til dels må dette spørgsmål jo afhænge af, hvordan man vurderer den almindelige frigivelse af pornografi. Navnlig må det imidlertid afhænge af vægten af de hensyn, som ligger bag ved den gældende særregel om forbud mod salg af pornografi til unge under 16 år. Kan man pege på en klar risiko for skader ved, at unge kommer i besiddelse af pornografiske billeder, vil det være nærliggende at gå langt i den retning, som kristeligt folkepartis forslag lægger op til, selv om det kan koste ikke ubetydelige politimæssige ressourcer, og selv om man derved kommer til at gribe kraftigt ind over for den i øvrigt lovlige handel med pornografi.

Er situationen på den anden side den, at der kun er et usikkert og svagt grundlag for antagelsen om særlige skadevirkninger, vil man nok stille sig tøvende over for en så vidtgående regel som den, der her lægges op til.

Salg og anden udbredelse af pornografiske billeder m.v. har jo nu været lovligt i mere end 10 år. Skal man være realistisk, må man vist regne med, at unge uanset forbuddet i den gældende § 234 har haft muligheder for at komme i besiddelse af billedpornografi, måske endda gode muligheder derfor.

Uden at jeg på grund af forslaget har indhentet særlige sagkyndige vurderinger, er det ikke mit indtryk, at det har givet anledning til væsentlige problemer, og jeg kan derfor ikke på det foreliggende grundlag give tilslutning til den foreslåede skærpelse af reglerne.

Lissa Mathiasen (S):

Forslaget her fra kristeligt folkeparti må ses som udtryk for et ønske om at begrænse salget af pornografiske billeder specielt til unge. Hvis det var muligt at fremlægge dokumentation for skader ved, at de unge kommer i besiddelse af sådanne ting, ville det være naturligt, om vi tog det op og så nærmere på det, men det er ikke tilfældet. Vi er enige med kristeligt folkeparti i ønsket om at

[Lissa Mathiasen]

komme misbruget af børn til livs, men dette virker nærmest, som om man fra kristeligt folkeparti har stillet forslaget af moralske grunde. Jeg skal derfor på socialdemokratiets vegne afvise forslaget.

Mette Madsen (V):

Kristeligt folkeparti har her lagt et problem frem, som vi ikke uden videre kan lade ligge, men før vi kan tage stilling til dette forslag, ønsker venstre i retsudvalget at få oplyst, hvorfor paragraffen er udformet, som den er, hvad der er nedfældet i betænkninger og udvalgsarbejde forud for lovændringen af 1969, f. eks. hvorfor man har valgt 16 års aldersgrænsen, og hvilke tanker man i straffelovrådet har gjort sig om kontrolmuligheder for en sådan bestemmelse. Og naturligvis ønsker vi allerhelst – men det bliver selvfølgelig også det vanskeligste – at få en fornemmelse af, i hvor stort omfang paragraffen overtrædes.

Vi ønsker også at få undersøgt, hvor store bøder der i så fald er givet til forhandlerne, da det er venstres opfattelse, som vi gang på gang har givet udtryk for i lignende debatter her i salen, at der gives alt, alt for små bøder for overtrædelse af loven om pornografiske billeder.

Agnete Laustsen (KF):

Vi har for nylig haft en debat om børneporno, og det falder godt i tråd hermed, at kristeligt folkeparti nu fremsætter forslag om, at det af hensyn til børn under 16 år skal gøres strafbart at sælge pornografisk materiale fra automater og via postordre.

De konservative ønsker ikke pornografisk materiale udbredt, hvis det kan have skadelige virkninger. Det er jo også det, der er baggrunden for straffelovens bestemmelse om, at der ikke må sælges porno til personer under 16 år. Men vi ønsker på den anden side ikke genindførelse af så mange restriktioner, at der kan opstå et sort marked, som er endnu mere uønsket.

Jeg ved ikke, hvor stort problemet om børns køb af porno er; jeg har måske indtryk af, at emnet ikke længere har nogen større interesse, men vi vil da gerne medvirke til, at vi under udvalgsbehandlingen får nærmere oplysninger, og vi vil også dér medvirke til en positiv behandling af forslaget.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Der er i fremskridtspartiets folketingsgruppe såvel medlemmer, der ser med en vis sympati på forslaget, som medlemmer, der ikke umiddelbart ser noget som helst positivt i forslaget, men tværtimod har en række indvendinger mod dets indhold. Imidlertid vil heller ikke vi da afvise at deltage i en nærmere drøftelse i udvalget, hvor vi kan overveje og gennemgå de virkninger, som et forslag af denne karakter i givet fald ville have. Det skal vi da nok være med til.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg må sige, at jeg er ved at være træt af den moraliseren, vi næsten daglig i denne tid får fra kristeligt folkeparti, og jeg har ligesom den socialdemokratiske ordfører det indtryk, at det mest er det, det drejer sig om, og ikke så meget lovgivningen.

I går fik vi at vide, at et forbud mod reklamer for alkohol skulle give et væsentligt bidrag til at sænke alkoholmisbruget. Derfor vil jeg gerne vide, hvilke under dette forslag skal medføre. Jeg tror nærmere, at kristeligt folkepartis forslag er et forsøg på at få os, der drikker sprut og går i seng med hinanden og sådan, til at granske lidt i os selv og se, om vi dog ikke kunne finde en eller anden lille plet af synd et eller andet sted. Men sådan virker det altså ikke. Vi bliver lede og kede af disse små moralske opstød. Man kunne næsten fristes til i stedet for dette forslag at foreslå, at i de automater, hvor man kunne trække porno, skulle der også forefindes prævention.

Når de kristelige imidlertid får lejlighed til at demonstrere deres høje moral, så bliver de væk. Når det gælder om at støtte de svage i dette samfund, så tager man afstand, hvoriimod man støtter kapitalen, lige så snart man kan komme af sted med det. Derfor vil jeg sige, at dette for mig ikke er ret meget andet end moralsk kvababbelse – jeg er lige ved at sige: vorherre bevars.

Lone Dybkjær (RV):

Da mit partis ordfører fortsat ikke kan være til stede, formentlig på grund af udvalgsforhandlinger, skal jeg på det radikale venstres vegne sige, at vi ikke kan støtte det foreliggende forslag. I øvrigt kan jeg, for at gøre det lidt kort, henvise til, hvad justits-

[Lone Dybkjær]

minsteren sagde. For egen regning – og når det bliver for egen regning, er det, fordi det ikke har været drøftet i gruppen – vil jeg nok sige, at jeg synes, man snarere burde gå den modsatte vej og ophæve § 234. Jeg mener, at denne paragraf i dag stort set er komisk. Hvis børn – hvis man kan kalde dem det – på 15 år ønsker at anskaffe sig pornografiske billeder, kan de godt få dem, og så virker et salgsforbud egentlig ikke særlig rimeligt.

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg føler i modsætning til den forrige ordfører – ikke den sidste ordfører – ikke nogen særlig lyst til at krydre debatten med detaljer fra mit privatliv. Men jeg vil nu godt sige, at jeg forstår udmærket kristeligt folkepartis intentioner. Det ville ikke være ærligt at sige, at CD har haft det samme engagement i denne sag som kristeligt folkeparti, men på den anden side set, når der er en 16 års aldersgrænse, ønsker kristeligt folkeparti den overholdt, og det kan jeg egentlig udmærket forstå. Vi vil se positivt på forslaget i udvalget. Jeg må dog stadig væk sige, at jeg ikke er helt uenig med fru Lone Dybkjær i, at man kunne overveje at flytte aldersgrænsen. Det er muligt, men nu er det altså ikke det, vi tager stilling til i dag.

Wilhelm (VS):

Jeg kan dårlig forestille mig nogen, der i højere grad lever af pornoen end kristeligt folkeparti, og det er i tide og utide og med en tyrkertro på restriktioner og fanden og hans pumpestok.

Og nu får vi altså den besynderlige følge-slutning, at da man har en 16 års grænse i det ene stykke i § 234, så må man også have det i alle de andre. Det vil sige, at det legale salg til de allerfleste, som måtte ske via postordre eller fra automater, nødvendigvis må forbydes, for det kunne jo være, det kom i hænderne på en 15-årig. Med samme ret kunne man formodentlig få forbudt telefonbestilling af en kasse øl, for de gør sig jo næsten skyldige i udskænkning til mindreårige; man kan jo ikke rigtig høre, om det er en 14-årig eller en 17-årig, der ringer.

Jeg ved ikke, om kristeligt folkeparti forestiller sig, at der er bedre kontrol med butiksalget og 16 års grænsen. Jeg ved ikke, om det skulle være en sikker grænse. Jeg er så-

dan set enig med fru Lone Dybkjær i, at det eneste logiske svar på dette var at ophæve det første stykke. Hvad kontrollen angår, er den selvfølgelig umulig. Den bedste form for kontrol er vel den, kristeligt folkeparti selv udøver. Jeg kender ikke nogen, der i den grad har næse for porno. Jeg har vadet op og ned i 8 uger på kryds og tværs i New York og har set mange spændende ting, men jeg opdagede, at jeg overhovedet ikke havde registreret pornosituationen i New York, før jeg kom hjem og så fru Inge Kroghs spørgsmål, om man ikke herhjemme kunne gøre det samme, som de havde gjort i New York, hvor de havde pligt til at lakere vinduerne sorte indenfor i pornobutikker. Jeg anede simpelt hen ikke, at noget sådant forekom. Men fru Inge Krogh havde, da hun var derovre, lugtet det med det samme, også i Paris, hvor hun fandt ud af, at de havde persienner. Jeg har aldrig oplevet det i Paris, men fru Inge Krogh havde straks fundet ud af, at det var pornobutikker, og begyndte at stille spørgsmål om det. Eller her, var det i januar, da kristeligt folkeparti spurgte justitsministeren, om det virkelig var rimeligt, at der i Istedgade, fra Banegårdspladsen og ned til Gasværksvej, inklusive de små sidegader, var 58 pornobutikker.

Jeg forestiller mig ikke, at noget sædelighedspoliti, eller hvem det nu er, der skal tage sig af det, overhovedet kan udøve en så effektiv kontrol og have så meget næse for det, som kristeligt folkeparti har. Jeg tror ikke, at der er anden løsning på det, end at det må være de kristelige selv, der står og holder øje med disse automater og kigger efter, om der skulle være én under 16 år. Selvfølgelig kan vi ikke garantere, at en af disse unger løber fra fru Inge Krogh, men det er, hvad man må leve med, det må sædelighedspolitiet vel også en gang imellem.

Lis Starcke (DR):

Hensigten med lovændringen har retsforbundet stor sympati for, men vi tror ikke på, at den ønskede beskyttelse af børn og unge opnås på denne måde, og derfor kan vi ikke støtte forslaget. Efter vor mening vil det være umuligt at kontrollere, at den af kristeligt folkeparti forslåede lovbestemmelse overholdes.

Poul H. Møller (KrF):

Jeg vil da godt have lov at sige tak til de ordførere, som har udtrykt deres sympati og forståelse for baggrunden for, at vi har fremsat dette lovforslag. Der har jo været forskellige krydrede udlægninger af vores idé med det. Ingen er i tvivl om, at kristeligt folkeparti med næb og kløer vil bekæmpe alt det, der har med pornoen at gøre herhjemme. Vi mener, at det er en skamplet på vort land, et land med en tusindårig kristen kulturarv, at vi har det pornosvineri udbredt. Det er nu én side af sagen.

Man har talt om moralen i det, og den vil jeg da også godt drøfte, men jeg vil først og fremmest drage det frem, som er den væsentlige årsag til, at vi har fremsat dette forslag. Det er det, at vi sidder her og laver love, som vi forventer skal overholdes. Ellers var der ingen mening i at lave et lovgivningsarbejde herinde. Men samtidig ved vi jo godt, at for hver lov der gives herfra, vil der være nogle, der lurer på, om ikke der skulle være nogle huller i den lovgivning, så de kan omgå den, hvad enten det drejer sig om det ene eller det andet. Det ved vi jo at der er ude i samfundet, og her har vi altså tilladt os den dristighed at trætte nogle enkelte medlemmer med at fremsætte et lovforslag, fordi vi har fundet, at der var et hul i loven.

Når man her i det høje ting har vedtaget en lov, der siger, at salg af porno til børn under 16 år er forbudt, så er det vel, fordi denne lov skal overholdes, og så længe denne lov gælder, skal den vel overholdes af alle. Og vi har påvist et sted, hvor der er et hul. Det er ganske ukontrollabelt med postordresalg, med salg fra automater, og også på andre måder kan denne lov omgås, og derfor har vi foreslået denne lille tilføjelse til den bestående lov, således at dette hul lukkes. Det er såmænd det hele i al sin enkelhed. Og så kan man tale om moral, og man kan tale om mange andre ting, f. eks. restriktioner. Det må vel gælde for denne lov som for alle andre love, at de naturligvis er lavet, for at de skal overholdes, og når folk ikke overholder dem, så må man jo foretage en strafsanktion imod dem. Med hensyn til, hvilken størrelse bøder vi har tænkt os, har vi ikke lagt os fast på noget bestemt tal. Det vil vi meget gerne drøfte i udvalget.

Sigtet med dette forslag er som sagt, at vi naturligvis ud fra vort måske lidt særskilte syn på pornoen – det deles ikke af alle her i tinget, det har jeg også forstået af de ordførertaler, der er holdt her – gerne vil bekæmpe pornoen. Men først og fremmest mener vi, det er rimeligt, at når der konstateres et hul i lovgivningen, så lukkes det, og så længe loven siger, at børn under 16 år ikke må kunne købe porno, er det klart, at dette forbud må være en naturlig følge heraf.

Jeg takker for de tilsagn, der har lydt fra nogle af ordførerne, om, at de ser velvilligt på forslaget og vil medvirke til forslagets behandling i udvalget, hvor vi så kan gå mere i detaljer med det. Men det er i og for sig gripende enkelt dette med denne enkelte tilføjelse til den gældende lov, som vil lukke hullet, hvilket er hensigten med vort lovforslag.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne gøre to bemærkninger. Den ene er, at jeg hæftede mig ved det, fru Mette Madsen sagde, om de alt, alt for små bøder for overtrædelse af denne lovgivning. Jeg ved ikke, om det falder naturligt at diskutere det i denne forbindelse i udvalget, men jeg vil ikke have spor imod at diskutere det i udvalget, og jeg skal se, i hvilket omfang der er relevant materiale, der kan lægges frem. Det er klart, at på samme måde som det er rigtigt, at de love, vi laver, skal overholdes, på samme måde er det rigtigt, at overtrædelser skal vurderes efter fortjeneste. Men jeg er altså personlig uden kendskab til, at der skulle være et misforhold imellem de straffe, der idømmes, og overtrædelsernes grovhed, hvis man kan sige det sådan.

Jeg vil gerne sige til hr. Poul H. Møller, at det er rigtigt, at når der laves love, så må vi forvente, at de bliver overholdt, men der er bare det ved det, at når man skal gennemføre en lovgivning, så skal den også være tilstrækkelig overbevisende begrundet over for den befolkning, som skal rette sig efter lovgivningen. Det er min fornemmelse med hensyn til lige netop dette lovforslag, hvor man for at forhindre en mulighed for, at ganske unge mennesker i automater kan købe noget, de ikke lovligt kan købe i butikker, helt forbyder enhver form for automatsalg, at jeg ikke er sikker på, at befolkningen synes, at det er en tilstrækkelig overbevisende begrun-

[Justitsministeren]

delse. Så er vi efter min mening på vej ind i en lovgivning, som nok – det sagde jeg allerede i mit første indlæg – har en vis logik i sig, men som altså ikke er tilstrækkelig overbevisende begrundet efter min opfattelse af sagen. Og så kan vi altså risikere at komme til at bidrage til den udvikling, som vi har måttet se på et og andet område, nemlig at det kniber lidt med forståelsen i befolkningen af nødvendigheden af visse lovgivninger. Jeg er altså bange for, at man ikke vil føle, at dette er tilstrækkelig velbegrundet.

Poul H. Møller (KrF):

Jeg må erkende, at jeg ikke er enig med justitsministeren i hans vurdering af vort forslag og dets følger.

Der er af forskellige ordførere her i dag talt om skadevirkningerne på børn og unge. Jeg ved da godt, at unge under 16 år vel nok kan skaffe sig porno, hvis det er det, de ønsker sig, på anden vis, men her er der klart tale om et hul i loven, og jeg mener ikke, at man af hensyn til retsbevidstheden i vort samfund kan lade en sådan lov løbe uændret videre. Når det er påvist, at der er et hul i loven, som bevirker, at dette alderskriterium ikke kan kontrolleres og ikke kan overholdes, så mener jeg, at hensynet til retsbevidstheden må medføre, at man lukker dette hul. At det så går ud over nogle af disse porno-handlere og deres forretninger, ja, det må jeg erkende, det ser kristeligt folkeparti ret så koldt på. Der er nok nogle, der ikke deler den mening.

Vi mener som sagt, at det væsentlige i det er, at en lov er lavet, for at den skal overholdes, og overholdes den ikke, ved at der er huller, der benyttes, ja, så må den ændres. Og denne lille tilføjelse mener jeg er fuldt ud rimelig og vil blive forstået af langt den største del af befolkningen, det er jeg ikke spor i tvivl om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om opfordring til energiministeren om at trække et aktstykke om garanti for statsligt olieopkøb tilbage fra finansudvalget.

[Af Askjær Jørgensen (FP) og Glensgård (FP)].

(Beslutningsforslag nr. B 127. Fremsat 18/4 80).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Energiministeren (Poul Nielson):

Jeg skal for god ordens skyld blot tilkendesige, at jeg ved denne lejlighed vil henholde mig til, at et flertal i finansudvalget har tiltrådt aktstykke nr. 328, og at jeg i øvrigt ikke finder, at det kan være min opgave at kommentere finansudvalgets behandling af aktstykket, og at jeg hermed har udtrykt det, jeg finder det rimeligt at udtrykke ved denne lejlighed.

Maisted (FP):

Der er selvfølgelig to ting i denne sag. Der er selve finansudvalgets behandling af aktstykket, og så er der indholdet af aktstykket. Vi skal jo senere have en debat om ministerens trang til at lave oliehandler på statens regning, så jeg har kun nogle enkelte ting, jeg vil fremhæve i forbindelse med aktstykket.

Ministeren skriver i bemærkningerne til dette aktstykke, at Dansk Olie & Naturgas nu har til hensigt at søge indgået en aftale med de olieproducerende lande med det formål i videst muligt omfang under de ændrede vilkår at sikre de nødvendige olieforsyninger til rimelige priser til det danske samfund.

Efter min bedste overbevisning opnår ministeren intet ved at købe olie i den størrelsesorden på statens vegne. Der er tale om 3